

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ตระกูลหนังผีไทย” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีการศึกษาและทำความเข้าใจโดยมุ่งวิเคราะห์ตัวสาร (Textual Analysis) ซึ่งใช้แนวคิดเรื่อง “ตระกูลภาพยนตร์” (Film Genre) เป็นแนวทางในการเข้าสู่วิเคราะห์ปัญหาวิจัย อีกทั้งยังใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลหนังผีไทยที่มีต่อทั้งผู้สร้างภาพยนตร์ ผู้ชมภาพยนตร์ และกระบวนการผลิตซ้ำอุดมการณ์ในสังคม

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ตัวสาร ผู้วิจัยพบสูตรที่ได้จากการวิเคราะห์ตระกูลหนังผีไทยทั้ง ขนบ (Convention) และประดิษฐกรรม (Invention) ของตระกูลหนังผีไทย อยู่ภายใต้เกณฑ์ ทั้ง 7 ขั้นตอน ได้แก่ โครงสร้างการเล่าเรื่อง ตัวละคร แก่นความคิด ฉาก/การจัดวางองค์ประกอบของภาพ การสื่อความหมายในระดับสัญลักษณ์ วิธีการเร้าอารมณ์ของผู้ชม และอุดมการณ์ ซึ่งสูตรตระกูลหนังผีไทยนี้มีบทบาทในการเข้าไปกำหนดแนวทางการผลิตหนังผีของผู้กำกับและมีบทบาทในการเข้าไปกำหนดความคาดหวังของผู้ชมโดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อค้นพบจากสูตรตระกูลหนังผีไทยออกเป็น 3 ส่วนดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนแรก สูตรตระกูลหนังผีไทยที่ได้มีความสัมพันธ์กับการผลิตอุดมการณ์ในสังคมไทย โดยพบว่าตระกูลหนังผีไทยได้ทำการติดตั้งกรอบแนวความคิด หรือ การผลิตซ้ำ เพื่อสืบทอดอุดมการณ์ บางอย่างให้กับสังคมไทย โดยอุดมการณ์ที่ผู้วิจัยค้นพบ แบ่งออกเป็น 2 อุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์หลัก (dominant ideology) คือ กรอบความคิดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการสืบทอดความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทยผ่านทางสื่อภาพยนตร์หนังผีไทย มีทั้งอุดมการณ์ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผี ทั้งความเชื่อว่ามีภูติผีปิศาจ มีความเป็นอื่น ผีต้องมีความสัมพันธ์กับคน และมีอำนาจอันจำกัด อุดมการณ์ความทันสมัยสังคมเมือง อุดมการณ์อำนาจของมนุษย์สุดท้ายอุดมการณ์ในเรื่องของกฎแห่งกรรม และอุดมการณ์ทางเลือก (alternative ideology) คือ อุดมการณ์ที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผีของคนในสังคมไทยโดยตรง แต่ก็ทำหน้าที่เหมือนเป็นกรอบติดตั้งที่แฝงอยู่ในหนังผีเช่นกัน ประกอบด้วยอุดมการณ์ในเรื่องของการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันต่างๆ และอุดมการณ์เรื่องเพศสภาพ

ส่วนที่สอง สูตรตระกูลหนังผีไทยที่ได้มีความสัมพันธ์กับผู้สร้างภาพยนตร์ โดยพบว่าตระกูลหนังผีไทยมีบทบาทในการเข้าไปกำหนดแนวทางการผลิตหนังผีของผู้กำกับ ดังนั้นผู้ผลิตจะสามารถใช้ประโยชน์จากสูตรตระกูลหนังผีไทยไปทำนายนายการรับรู้ของผู้ชม จาก “ขนบ” (convention) หรือโครงสร้างของสื่อ/ภาษาในด้านที่หยุดนิ่ง เพื่อที่จะกำหนดรูปแบบการผลิตหนังผี

ไทยให้เป็นมาตรฐาน (Standard) แล้วนำไปผลิตให้ได้ตรงตามความคาดหวังของผู้ชมมากที่สุด โดยมุ่งเป้าหมายในการคาดหวังผลกำไรจากอุตสาหกรรมการผลิตหนังผีไทย

ส่วนที่สาม สูตรตระกูลหนังผีไทยที่ได้มีความสัมพันธ์กับผู้ชมภาพยนตร์ โดยพบว่า ตระกูลหนังผีไทยมีบทบาท กำหนดความคาดหวังของผู้ชมหนังผีไทย โดยในสูตรของตระกูลหนังผีไทยจะมี “ประดิษฐกรรม” (Invention) หรือโครงสร้างของสื่อ/ภาษาในด้านที่เคลื่อนไหว และสามารถสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับผู้ชมหนังผีไทย เพราะแม้จะรู้ว่าเป็นหนังผีไทย แต่ก็ยังต้องการที่จะเข้าไปชมส่วนที่สร้างสุนทรียะให้เกิดขึ้นในหนังผีเหล่านี้

Abstract

“An Analysis of Thai Ghost Film Genre” is qualitative research. The researcher studies and comprehends by aiming at Textual Analysis which uses the idea of Film Genre, the method of reach the problem of the research, and applies In-depth interview in order to understand the relation between Thai ghost film genre to both film producer and the audience and the process of ideal re-production in the society.

The result of the research found that by message analyzing the researcher discovers principle from Thai ghost film analysis including Convention and Invention in Thai ghost film genre that it is under 7 rules: Narratives structure/features, Character typology, Themes, Setting/mise an scene, Iconography, Audience appeal, and Ideology and values. This principle has function to appoint the way of ghost film production of film producer and performs to set an expectation of the audience. The researcher divides this finding which is from Thai ghost film principle into 3 parts as the followings;

The first part, Thai ghost film principle is related to ideal production in Thai society. It found that Thai ghost film genre sets the frame of the idea or reproduces in order to succeed some ideal to Thai society. The ideal the researcher finds out can be divided into 2 ideals: Dominant Ideology which is the idea frame related directly to the process of succeeding in ghost belief of Thai society through media such as Thai ghost film which has ghost film ideal that ghost is scary, ghost is others, ghost must relate to human and ghost has limited power, modern ideal in capital city, human power ideal and ideal of reciprocal deeds, and another ideals, Alternative Ideology which is not related directly to ghost belief in Thai society but its function is like the frame in ghost film. It consists of ideal in criticizing other institute and sexual ideal.

The second part, Thai ghost film principle associates with film producer. It reveals that Thai ghost film principle has the role in setting the way of ghost film production of film producer. Therefore the producer can utilize Thai ghost film principle to predict acknowledgement of the audience from “convention” or the language structure which is stable in order to set the pattern of ghost production to be standard

and take it to produce correspondingly to the audience's expectation most. This aims for profit expectation from Thai ghost film production industry.

The third part, Thai ghost film principle links to the audience. It takes the role in appointing the expectation of Thai ghost film audience. In Thai ghost film principle, it has "Invention" or the language/media structure in a movable part that is creative and changeable. This is a new thing for Thai ghost film audience although they know that this is Thai ghost film, but they want to see an esthetic part which appears in these ghost films.